

HATÁRÓR

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtökön reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
UJVIDÉK, PETŐFI-UTCA 47. SZAM, ahova a lap ssellemi
s anyagi részét illető közlemények küldendők.

Májusi eső.

Május negyedikére virradóra leereszkedett a fagy és a meleg kicsalta szőlőtermő rügyeket, itt-ott virágba szökkeni akaró fürtöket feketére égette hideg lehelete. Az első Hiób-hírek 90—80%-os károkról jelentettek. Szerencsére nem egészen ilyen sötét a helyzet. A mit a fagy elvitt, azért kár; de a mit meghagyott és föltéve, hogy azt a jó Isten megérlelni engedi, — az is elég Isten áldás lesz. Nagyobb baj, hogy májusban még két fagypont van jelezve, s ennél — mert a jóslás nem bizonyosság is egyuttal — nagyobb bajnak látszott a május eleji csapadékhiány.

Istenem! mennyire igaza van Károlyi György gróf kocsisának, a kit uri gazdája a bőtermő magyar róna Kánaánjáról, a csongrádi Mágócsról föl vitt Bécsbe, — és a kinek miközben a Szent István-templomot, a Graben márványpalotáit mutogatta, — s kiakarta volna a kocsisból szorítani az elragadtatás néhány szavát, — a kocsis erre a szóra:

— Mennyi kincs, Miska! Ez már teszi! Ugy-e?

Miska kocsis pediglen megrántotta vállán a cifra szürt és egyet pökött a bécsi flaszterra.

— Micsoda mindez egy hazai májusi csendes napos esőhöz képest!

A föld, a ringó kalász fanatikusanak bölcsessége ez a kijelentés és micsoda nagy igazság rejlik alatta.

Mit jelent Magyarországnak egy májusi eső?

A százak hatalmas millióit: jólétet, boldogulást, fellendülését iparnak, kereskedelemnek, kultúrát, mindent!

És elmaradása.
Koldussort, nyomoruságot. Existenciák bukását!

Azért van mindég bizonytalan sorsa az agrár államoknak. Az 1863-iki aszályt 40 évig szenvedtük. Talán vannak még most is, kik e gyászos inséges eszterdőknek inség-kölcsönét fizetik. Mikor áprilistől 92 napig nem volt eső az Alföldön. Megrepedezett a föld. Nem termett semmi és a barmokat 2—4 forintért adták-vették. A Felvidéken volt csak egy kevés krumpli és pehanka és az Alföld fehér-kalácsos népe hogy irigyelte a népjólét e Nábobjait! Akkor pedig nem volt milliárdos költségvetés. Ma még sötétebb perspektívával fenyegetne egy gazdasági aszály! De talán még se lenne a rémület oly nagy. Fejlett közlekedési viszonyok mellett ma iparunk is van, olyan a milyen. De mit

is idézünk föl rémeket. Hiszen a milliókat érő májusi esőben részünk van, s mikor e sorokat írjuk, szítal az eső és a szomjas föld mohón issza be.

Ám mégis föl kell vetni, hogy miután az időjárást regulálni tudásunk kicsi és akarunk törpe, — szabad-e va banque-t játszani a sorssal? Megállhat-e egy modern állam ipar nélkül? Támaszkodva a nyerstermelésre, mely felhők járása, északi szelek fordulásán mulik? Szabad-e gazdálkodásunknak a légköri lecsapolásokra bazirózódni? Vagy talán mégis hatalmas vízrendszerünk felhasználásával az öntözésekre kellene térni. A közérdekű öntöző-csatornák törvénye tiz esztendeje érvényben van. Egy törvény papíron. A törvény az államra hárítja a főcsatorna megépítését, az érdekeltég viselné ez elosztó kisebb csatornák költségeit. Hol az érdekeltég? Hol épült öntöző mű? Szabad-e nekünk efélékről csak ábrándoznunk is? Mikor mi még kézi-locsolóból se öntözünk: legénye, muskálti, szarkaláb és más napi virágok csak ültetődnek, de hogy azt öntözni kell, ki gondolna rá? Rá van bizva az Uristenre. A földmivelésügyi miniszter sajogva emlegette tárcájának mostani képviselőházi tárgyalásakor, hogy az áldott magyar föld még kedvező időjárás esetén is mily keveset terem, mert a kisbirtokos ma is még a régi nyomásos, kalászos termelést üzi, a földet zsarolja, se vetésforgója nem helyes, se lelke nem viszi rá, hogy földjéből kivont tápláló anyagokat pótolja. Azért termésátlagunk 11.4 mázsa hektáronként, Németországé pedig 17 mázsa. De hol van a német rossz homok a zsiros magyar földhöz? De hol a zsiros magyar föld? Régen volt. Ki van élve. Egy nagy tudós, Cserháti Sándor tanár évek előtt megjövendölte ezt, de a kigazdák ébredésére hiába törekszünk. A temesvári gazdaggyűlésen is divatos és hajánál fogva előrángatott, politikával vegyes dolgokról lesz szó: de nem arról, hogy tizezer gazdát fölkeltsenek: menjetek haza és hirdesétek, hogy a mostani módon gazdálkodni nem lehet tönkremenés nélkül. Leviszik a magyarokat az Aldunára, pedig Mezöhegyesre, Zombolyára és más mintauradalmakba kellene vinni és itt mutogatni, hogy milyen a jó föld arany kalásza. Milyen ennek fundamentuma: a trágyagödör.

De ne keseregjünk. Sok nemzeti kincs megy el addig veszendőbe. De a maga kárán lassan csak tanul az élhetetlen kigazda is. Pedig de másképp lenne, ha más hasznán tanulna!

A tavaszi fagyok ellen való védekezés kérdéséhez.

— Irta: Dr. Wagner Dániel. —

Észak-Amerikában az organizált és nagyarányú gyümölcsstermesztés klasszikus hazájában megoldott problémának tekintik a gyümölcsösöknek fűtéssel való megvédését a tavaszi fagyok ellen. Nálunk, néhány lelkes pomologus buzgolkodásán kívül, a kísérletezés stádiumáig sem juttott el a dolog; még nem ment át a köztudatba annak a belátása hogy érdemes a gyümölcsstermesztés megmentése, megvédése a tavaszi fagyok ellen. Pedig a mi helyzetünket megkönnyítették az amerikaiak azzal, hogy ők a kísérleteket már megtették és rámutattak arra, hogy fűtéssel, a gyümölcsös levegőjének melegítésével a késői fagyok ellen eredményesen lehet védekezni. Nekünk csak alkalmazni kellene azt, amit ők már célravezetőnek találtak.

Kétségtelene azonban, hogy nálunk is a gyümölcsstermesztés terjedésével, főként a nagy károkat okozó tavaszi fagyok gyakorisága miatt, mind többen fognak rendszeresen védekezni az áprilisi és májusi válságos napok idején és sokan lesznek, akik gyümölcsösökben, szőlőtelepeiken az amerikaiak által kipróbált módszert alkalmazni fogják.

Ez a körülmény indított arra, hogy az eddig divó amerikai eljárásnak egy módosítását, kombinációját közöljem, melylyel elméleti megfontolások alapján sokkal eredményesebben lehet védekezni, mint az egyszerű fűtéssel. Közlöm pedig ezt azért, hogy azok, akik egyébként is vállalkoztak volna arra, hogy gyümölcsösüket amerikai kályhával szereljék fel: tegyenek kísérletet az alább leírandó módosított Hamilton-kályhával, hogy ily módon ezen kombinált eljárásnak a gyakorlati értéke is meg legyen állapítható mert csak sokaknak tapasztalata alapján és többszörös kipróbálás után lehet véglegesen dönteni valamely eljárás használhatósága felett.

Mellőzve a sokféle védekezési mód leírását csak röviden említem fel, hogy a levegő páratartalmának fokozásával, gőzfejlesztéssel lehet még legsikeresebben védekezni a fagyok ellen, tudva azt, hogy 1 Hl. víz elpárologtatására annyi hő kell, amennyi elegendő lenne egy kataszt. hold felett 18 méter magasságig a levegő, hőmérsékletét 2 C°-al emelni (Kleinkauf György Kertészet 1913. 9. sz.) Eddigi alkalmazásában azonban ez az eljárás és a különleges berendezés miatt is, igen költséges és körülményes volt, ugy, hogy ezt egészen elhagyva, ez idő szerint csupán a levegőnek szénnel, kokszzsal, vagy petrolummal való melegítését alkalmazzák.

A mi viszonyaink között bizonyára legolcsóbb a kőszénnel való fűtés és ezen célra Machács Mátyás is a Hamilton-féle egyszerű bádokkályhát ajánlja melyből kat. holdanként

70 dbot kell elhelyezni, hogy tavasszal szükség esetén e terület levegőjének hőmérsékletét 4—5 fokkal emelhessek. Ezen Hamilton-féle kályhát módosítottam én akként, hogy a tölcseralaku vasbádóg széntartónak állványát a bronzvasból készíttetve, úgy alakítottam át, hogy közvetlenül a széntartó 2 harántujnyira egy ónozott bádógból készült 16—17 liter űrtartalmu olyan kerek edényt lehessen tenni, mely alapjával körskörül valamivel túléri a széntartó peremét.

Az ilyen berendezésű kályhának a következő lényeges előnyei vannak:

fűtési kísérletekkel megállapíthatom azt, hogy a kályhát 12 kg. szénrel töltve meg, ha a viztartó nélkül szabadon égett a szén, az 4 óra alatt elhamvadt. Ha pedig a viztartót föltéve, abba 15 liter vizet öntöttem, ugyanazon szénmennyiség 6 óráig égett és a 15 liter vizet ezalatt teljesen elpárologtatta. Tehát kiadástöbblet nélkül ugyanazon fűtőanyag mennyiséggel 2 órával hosszabb ideig melegíthetem a környező levegőt akkor, amidőn egyúttal vizet is párologtattam el. A viztartóban levő viz a begyújtás után 1½ óra múlva kezdett párologni és a 15 liter teljesen elpárologott, amidőn a szénnek a parazsa izzó volt. Ha számba vesszük azt, hogy 1 kath. holdnyi területen 70 kályhával ily módon ugyancsak kiadástöbblet nélkül 10 Hl. vizet párologtatunk el, ez oly hőmennyiséget jelent, mely az előbb említett számítás szerint ezen területlevegőjét 18 méter magasságig már 20 C°. fokig lenne képes emelni, ha ezen gőzmennyiség ott ismét vizalakjában lecsapódna. Azáltal, hogy a szén égésénél vizet párologtatunk el, tulajdonképpen egyenletesebbé tesszük azon hőmennyiségnek az elosztódását, mely a szén elégséével fejlődik. Ha szabadon ég a szén, ez a felette levő levegőoszlopot felmelegítve, a meleg levegő nagy gyorsasággal egyenesen a magasba emelkedik és csakhamar eltűnik, de ha viztartó van az égő szén felett, ez egyrésztől lasítja a szénnek az égését és a felmelegített levegőnek nagyobb szétterjedését örvénylő, kavarodó mozgását és így lassabb eltűnését idézi elő, másrésztől a hő legnagyobb része a víz felmelegítésére gőzzé való átalakítására fordítván, a szétterjedő gőz magával viszi azt a nagy melegmennyiséget, mely szükséges volt arra, hogy a víz gőzzé váljék. Ezt a nagy melegmennyiséget pedig leadja a gőz ott, ahol lecsapódva ismét vízzé változik, leadja pedig olyan mennyiségben és pedig akkor, amidőn arra a legnagyobb szükség van t. i. deres fagyok esetén, napfelkelte felé és azután, amidőn legjobban szokott elfagyni a gyümölcs, vagy a virágja.

Amennyiben pedig ezen kályhakkal az egész gyümölcsös területen fejlesztenek gőzt, az egész terület felett meglehetősen egyenletes gőzréteg lebeg, mely nagyon alkalmas arra, hogy a földnek sugárzó melegét jórészt visszatartsa, ne engedje hirtelen elszállni. Ez is számbeveendő előnye ezen kombinált fűtési eljárásnak.

Sokan a köszénrel való fűtést azért kifogásolják, hogy a köszénnek az égés kezdetén képződő sűrű füstje sok kátrányos alkatrészt tartalmaz és ez a gyümölcsfákra csapódva le, káros hatást fejt ki. Ha szabadon ég a szén, a sűrű füst tényleg szétterjed a fák között; de ha viztartó van a szén felett, ennek kezdetben hideg fenekére éppen a nehezebb kátrányos alkatrészek lecsapódnak és lassanként visszacsapognak a köszén felületére és ott csaknem egy ujnyi vastag kátrányos réteg képződik, mely utoljára ég el teljesen. Azáltal, hogy a felső széndarabokat csaknem összefüggő réteg gyanánt borította ezen vissza csepegett kátrány,

egyúttal lassította és egyenletesebbé tette a szén égését, másrészt elégsé által több hőt is szolgáltatót, amely különben kárbavesztett volna, ha viztartó nélkül szabadon égve, füst alakjában tűnt volna el.

Nagy előnye ezen viztartókkal felszerelt kályhának az is, hogy amennyiben a védekezés érdekében, jóval a várható fagyok előtt megtöltve kell már azokat a gyümölcsös területen elhelyezni, az időközben beálló eszközök nem áztatják át a köszén és különösen az alatta levő gyújtóforgácsot és fát, mert a viztartóedény annyira fedi a széntartót, hogy az oldalait csapodó eső sem igen juthat a szénre, úgy hogy szükség esetén a szárazon maradt gyújtó révén, ezek akadály nélkül működésbe hozhatók. Míg ha viztartók nélkül állanak az ily kályhák a szabadban, a széntartó tölcserüen kiszélesedő része a reá hulló esővizet mind a tölcser fenekére vezetve, az ott levő gyújtófát annyira áztatja, hogy azt nem egy esetben éppen a begyújtás előtt ki kell cserélni, ami sok veszélyeséget és nagy idővesztéséget okoz.

Ha a kályhába 14 kg. szenet teszünk, akkor az 8 óra hosszat ég bennök, amely időtartam közönséges deres fagyok esetén un-
tig elég a védekezésre. Ilyenkor csak a vizet kell még a teljes elpárologás előtt utána töltetni, hogy a szén elégsé után a sokáig izzó szénparázs felett még párologhasson.

Az ekként módosított Hamilton-féle kályhák az ónozott bádógból készült viztartóval felszerelve, nem oly drágák, hogy azokat ne volna érdemes beszerezni annak, aki a siker kilátásával óhajt a tavaszi deres fagyok ellen védekezni. Részemre Jeney Endre műbádógos, Békéscsabán, 3 koronájával készítette darabját.

H I R E K.

Halálozás. Tragikus véget ért szombaton este egy derék polgártársunk Winkle István élete. A még ifju 46 éves sörgyáros ugyanis pár nappal előbb fején egy pattanást kapart fel, mely seb inficiálódott, vérmérgezésbe ment át, és minden orvosi segítség dacára halált okozott. Az elhunyt tevékeny résztvevő a város társadalmi életében és tagja volt a város törvényhatósági bizottságának is. Halálát özvegyén és öt kiskorú gyermekén kívül kiterjedt rokonság gyászolja. A temetés, melyen a városi tanács élén dr. Demetrovits Vladimír polgármesterrel is részt vett, a polgári és katonai közönség nagy részvéte mellett hétfőn délután ment végbe.

Választói vizsgák. Az írásbeli választói vizsgára 823-an jelentkeztek. A jelentkezők kérvényei a kiküldött bizottságnak adatok ki, mely első sorban megállapítja, hogy kik bocsáthatók vizsgára. A vizsgálatok maguk három bizottság előtt valószínűleg a jövő héten ejtetnek meg.

Peksztrájk. A helybeli fehér sütő munkások múlt szombaton sztrájkba léptek, főbb követeléseik csekély béremelés, tisztességesebb bánásmód és nagyobb tisztaság a műhelyekben. Hogy a követelések nem tulzotak, igazolja, hogy a legnagyobb műhely tulajdonosa Wachtl Imre azokat nyomban, a sztrájk előtt, teljesítette és azóta példáját több mester követte.

Gyerekek veszekedésének vége. Tucakov Milenko 11 éves és Markovics Obren

12 éves gyermekek az utcán pajkosságból összeverekedtek, amit Markovics anyja észrevéve ollóval sietett fia segítségére és az ollóval Tucakovot úgy összeszurkálta, hogy a kórházba kellett szállítani.

A rendőri bejelentési hivatalban új lakásfelvétel 103 eszközöltetett, lakásváltozás volt 558, szállodai felvétel 767, új cseléd felvétel 58, helyet változtatott 426. Kézbesítésre érkezett 1032 drb. melyből 964 eredménnyel kézbesítve lett, értesítés eredményes 630, nemleges 572, útlevel 200, igazolási jegy 8, cselédkönyv 14 adatot ki, megfigyelőlap pedig 209 lett megfektetve.

Az U.T.K. Szabadkán. Lélekemelő látványt nyújtott az U.T.K. vasárnapi szereplése Szabadkán. Az egykor rettegett Bácska a csapat megjelenésekor elbizakodottan nyilatkozott a várható eredményről, de a játékosaink lelkesedése, küzdelme bebizonyította, hogy méltó ellenfele Bácskának és reméljük, hogy ha játékosaink lelkiismerettel treniroznak, a legközelebbi találkozón a Bácska erőszakossága dacára az U.T.K. fogja magához ragadni a győzelmet. A mérkőzés vezetésére budapesti bírót kért a Bácska az U.T.K. belegegyezése vagy hozzájárulása nélkül, dacára hogy ezen mérkőzés vezetésére már más bíró volt kiküldve a Délvidéki intézőség részéről. Ugy halljuk, hogy az U.T.K. vezetősége ez alkalomra ismerte a Bácska játékát 11 pár lápszárvédőt hozott express ezen mérkőzésre a játékosok részére, s a lefolyt mérkőzés bebizonyította, hogy a vezetőség elővigyázata helyes volt, mert a Bácskában akadtak olyan játékosok, kik nemcsak a labdára, hanem a játékosok lábára mentek, s voltak olyanok, kik a labdára nemcsak lábbal hanem kézzel mentek, mely meghozta a szabadkaiak egyetlen goalját. Ki kell emelnünk a szabadkai csapatból Budát mint olyant, ki a fentemlített mindkét módon játékkal kitűnt a csapatból, neki köszönheti a Bácska győzelmét. A játék első félidéjében a Bácska a szél által támogatva fölányban volt, a 43-ik percben Buda az U.T.K. kapujába kézzel beboxolta a labdát. A bíró ez alkalommal a pálya másik felében tartózkodott, s Budának ezen ténykedését bizonyára nem látta, mert a goalt megítélte, bár játékosaink ez ellen egybehangzóan tiltakoztak. A második félidőben az U.T.K. volt fölányban, s hogy ezen goalt nem sikerült kiegyenlíteni, az csakis az ellenfél erőszakos játékának tudható be. Játékosainkról a legnagyobb elismeréssel nyilatkozhatunk, önfeláldozó küzdelmük, törekvésük és kitartásuk bámulatos volt, ez alkalommal felültáltak önmagukat. Élénk érdeklődéssel várjuk az U.T.K. további szereplését.

A Korzo Mozl f. hó 13. és 14-i műsora: 1. Nyitány. 2. Az Avilo-csoport, varieté. 3. Füstbe ment terv, humoros. 4. Rocamble ifjusága (első sorozat) dráma 4 részben 1480 méter. Ponson du Terrail leg-híresebb és legcsodásabb regénye nyomán. (Folytatása következik.)

A Lourdesi Magyar Nemzeti Zarandoklat iránt már eddig is megnyilvánult nagy érdeklődésre való tekintettel Gaibl Sándor p. praelátus, apátkanonok (Pozsony, Káptalan-u.) ezuton kéri a zarandoklatban résztvenni szándékozókat, hogy jelentkezéseiket mielőbb küldjék meg fenti címére, mivel a még rendelkezésre álló helyek a jelentkezések sorrendjében lesznek betöltve. Programokat készséggel küld az érdeklődőknek.

A börze évi jelentése. Nemrégiben hagyta el a sajtót a börze 1913. évről szóló jelentése, a melyből mint különösen érdekes adatokat kell kiemelnünk azokat, a melyek Magyarország termésátlagait Ausztria termésátlagaival hasonlítják össze, s a melyek azon elszomorító következtetésre juttatnak, hogy Ausztria országos termésátlaga sokkalta gyorsabb léptekkel halad mint Magyarorszáé. Mig ugyanis Magyarország buza termésátlaga az 1896—1900 öt év átlagában kat. holdanként 6.5 q, 1909—1913. öt év átlagában 7.23 q volt, addig Ausztriában az 1896—1900. öt év átlagában 6.33, 909—13. öt év átlagában 7.81 q volt, vagyis mig Magyarországon a buza-termésátlag a jelzett 17 év alatt csak 10.9 addig Ausztriáé 24.4%-al emelkedett, s mig Magyarországon a rozs termés 19.6, Ausztriában 39.9%, az árpa termés itt 19.6, ott 64.3%, a zab termés itt 5.1, ott 40.5%-al emelkedett. A négy főkaalszos együttes emelkedése tehát Ausztriában 43, Magyarországon 22% volt. S mig Magyarország 4 főkalászosából az első öt évi ciklusban 13 $\frac{1}{2}$ millió q-val termelt több mint Ausztriában, addig az utóbbi 5 évi ciklusban már csak 3.9 millió q-val. Magyarország mezőgazdaságának ilyen szembeöltő elmaradását egyedül az a körülmény okozza, hogy a magyar gazdaközönség jelentékeny része még ma sincs meggyőződve arról, hogy a növények nagy termést csak az olyan talajban adhatnak, a melyben sok a tápláló anyag holott Ausztria de még inkább Németország gazdaközönsége arról már régen-régen megvan győződve, s talajának termőképességét nemcsak istálló trágyával, de nagy mennyiségű műtrágya használatával is fokozza.

Szállítás a cs. és kir. tüzérség részére. A szegedi kereskedelmi és iparkamara közlése szerint a cs. és kir. tüzérség anyagszertárának Bécsben székelő gazdasági hivatala a f. évi szükségletet képező árlejtést irt ki. Ez anyagok között szerepelnek. 1) gázvilágításhoz szükséges felszerelések, 2) nyomtatványok, 3) faszükséglet, 4) zsiradék, különböző szappanok, faszén, 5) fémárúk, 6) kötélárúk, 7) közönséges szerszámok. Az egyes csoportokra az ajánlatok elkülönítve adandók be, még pedig az 1) alattira vonatkozó ajánlat f. év június 8-ig, a 2), 3), 4), alattiakra vonatkozó július 12-ig, az 5), 6) és 7) csoportra vonatkozó ajánlatok pedig szeptember 28-ig. Az ajánlati feltételek, amelyek a szállítandó anyagok mennyiségére, minőségére és a szállítás idejére vonatkoznak, a cs. és kir. tüzérség anyagszertárának (k. und k. Artilleriezeugdepot) Budapesten és Bécsben székelő gazdasági hivatalától 20 fill. előzetes beküldése mellett szerezhetők be.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara május 6-i teljes ülésében az elnöki bejelentések során sajnálattal vette tudomásul a kamara, hogy a kereskedelemügyi miniszter nem járult hozzá azon felterjesztéshez, hogy Magyarország, Ausztria és az anektált tartományok közötti postatakarékpénztári csekkforgalom bélyegmentessé tétessék. Ugyanazon miniszter közölte, hogy a szegedi városi szegényházat nem veheti meg a várostól felsőipariszkolai internátus céljaira, utasította ellenben a felsőipariszkola igazgatóságát, hogy az internátusnak más alapon való szervezésére javaslatot tegyen. Örömmel vette tudomásul a kamara, hogy kezdeményezésére a m. kir. államvasutak szabadkai üzletvezetősége úgy intézkedett, hogy a szeged-zentai vonalon május 1-től kezdve egy új vonatpár állíttassék forgalomba. A kereskedelemügyi

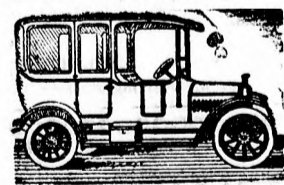
miniszter felszólítására foglalkozott a kamara az iparfejlesztési törvény revíziójának a kérdésével. A közös bizottságnak erre vonatkozó határozatát hosszabb beszéd keretében Tonelli Sándor dr. ismertette; az alapgondolat az, hogy Magyarországnak, amelynek nincs meg az önálló vámvédelme, ennek pótlása gyanánt szüksége van a mesterséges iparfejlesztésre. Annál is inkább, mert ezt indokolja a mezőgazdaság elégtelen fejlődése, a fizetési és kereskedelmi mérlegnek passzivitása, a kivándorlás és az állami szükségletek növekedése is, amelyeknek fedezése céljából új adóalanyokat kell teremteni. A kamara úgy határozott, hogy a kereskedelmi miniszter kerestessék meg abban a tekintetben, hogy az új iparfejlesztési törvény meghozatala halasztassék el addig, mig 1917-ben az új vám- és kereskedelmi szerződések életbelépnek, hogy az így beálló változások is figyelembevehetők legyenek. Véleményt mondott még a teljes ülés az ipari bíróságokról és a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslatok ügyében is. A szabadkai kereskedelmi egyesület kívánságához képest elhatározta a teljes ülés, hogy a hiteltudósító irodákról szóló törvényjavaslat beterjesztése érdekében felterjesztést intéz a keresk. miniszterhez, oly értelemben, hogy a hiteltudósító irodák működése engedélyhez köttessék és hogy a hiteltudósítás terén tapasztalt nagymérvű visszaélések a jövőben lehetetlené tétessenek. Örömmel vette tudomásul a kamara Szeged tanácsának azt az értesítését, hogy elvileg hozzájárul a női inasiskola felállításához. Ennek kapcsán megállapította a teljes ülés mindazokat a szervezeti, tantervi stb. szempontokat, amelyek az új iskolalétesítésnél tekintetbe vevendők volnának. Hasonlóan Szeged város tanácsának megkeresésére foglalkozott a kamara a Szegeden létesítendő kereskedelmi kikötőnek az ügyével és elfogadta az iroda által készített memorandumot. Javaslatba hozta a kamara, hogy a pénzügyminiszter Szabadkán vámhivatali kirendeltség létesítése iránt intézkedjék. A mai helyzet ugyanis, hogy a szabadkai kereskedők más városokban kénytelenek külföldi szállítmányaik elvámolását intézni, egyáltalán nem áll arányban egy százezer lakosu városnak kereskedelmi forgalmával. Szabó Gyula titkár előterjesztésére kimondotta a kamara, hogy foglalkozni kíván a kamarai kerületet érdeklő menetrendmódosításoknak az ügyével és hogy a szükséges anyag beszerzése után e tekintetben megkeresést intéz a kereskedelemügyi miniszterhez. Kimondotta a kamara azt is, hogy csatlakozik az aradi kereskedelmi és iparkamarának állásfoglalásához, amely tiltakozását fejezi ki a fiumei kiviteli tarifáknak tervezett felemelése ellen. Fiume lévén ugyanis Magyarországnak ugyszólván egyetlen tengeri kiviteli útja, az odavezető vasúti szállítás megdrágítása iparunknak a világpiacon való versenyképességét veszélyeztetné. Foglalkozott még a kamara Pacsér, Mélykut és Órszállás községek iparosainak ipartestület alakítása iránti kérelmével, továbbá intézkedett több vásárendegélyezés és végeladás engedélyezése iránti kérelem ügyében. Végezetül a kamara részint a kereskedelemügyi miniszternek, részint Szeged város tanácsának felszólítására javaslatokat tett különböző kereskedelmi és ipari ösztöndíjak odaitétele ügyében. Az ülés végén az elnökség bemutatta Schäffer Márton kamarai beltagnak azon indítványát, hogy a kamara foglalkozzék az ipari szövetkezetek ügyével és tegyen javaslatot a kereskedelemügyi miniszternél aziránt, hogy az ipari szövetkezetek ügye a keresk. miniszter és a kamarák kiküldötteinek közbejöttével beható vizsgálat tárgyá-

vá tétessék és a szövetkezetek ügye e vizsgálat tapasztalatai alapján gyökeresen rendeztessék.

Kirakatrendező szakiskola Budapesten. Az utolsó évtized folyamán az egész országban tapasztalni lehet, hogy a kereskedők mind nagyobb súlyt helyeznek az általuk forgalomba hozott árukra a kirakatban való izléses és művészi elrendezésére. A nagyobb eredmények elérésének mindeztideig akadály volt azonban az, hogy szakképzett kirakatrendezők kellő számban nem állottak a kereskedőknek rendelkezésére. Ezen a hiányosságon kíván most segíteni a kereskedelmi alkalmazottak országos egyesülete (Budapest, VI., Andrásy-ut 67) azzal, hogy Lázár Mór kirakatrendezőnek a vezetésével kirakatrendező szakiskolát létesít, amelybe felvételre jelentkezhetnek az összes érdekelt kereskedelmi alkalmazottak. Az esetleg szükséges felvilágosításokat az érdeklődők akár az egyesületnél, akár Lázár Mór kirakat rendezőnél (Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 9.) megkaphatják.

A Nő feminista folyóirat „gyermekvédelmi” száma a legnagyobb érdeklődésre tarthat igényt. A cikkek nagy része a gyermekvédelem radikális megoldását célozza. A S. Levetus, a Studie angol művészeti folyóirat magyarországi levelezője, Elisabeth Barrett-Browning és Christina Rossetti költőnők gyermekvédelmi akciójáról ír, Glücklich Vilma a Polgári Törvénykönyvnek a gyermekekre vonatkozó paragrafusait ismerteti, Bedy-Schwimmer Rózsa Bosnyák Zoltánhoz intézett nyílt levelében a feministák kívánságait gyermekvédelmünk tökéletesebbé tételére vonatkozólag közli. Szirmay Oszkárné „Anyaság és feminizmus” címen irt cikket; „Anyák nyomora” címen megdöbbentő statisztikai adatokat közölnek főleg a törvénytelen anyák nyomoráról. Dr. Dienes Valéria a nő értékéről irt tudományos alapon felépített cikket, mig Ágoston Péter „progresszió és feminizmus” címen irt mélyenjáró értekezést. Charlotte Perkids-Gilman regénye, a gyermeknyomorról közölt fényképfelvételek, a bel- és külföldi szemlék érdekes sorozata, továbbá a Nőtisztviselők Országos Egyesületének közleményei teszik színese és élénké a feminista folyóirat e legutolsó számát. A lap szerkesztősége és kiadóhivatala, Budapest, V., Mária Valéria-utca 12. sz. alatt van. Előfizetési ára egész évre 5 korona.

Automobilok

Keveset használtak eladók. Magyarországon legnagyobb választékban 150—200 darabig állandóan rendelkezésre áll, **fuvarozásra, városi és tura használatra**, nyitott és csukott autók, valamint **autobusok és teher-automobilok** minden célra, mindenféle gyártmányu, legutolsó típusokból állandó **kiállítás 1000 koronától feljebb** minden árban.

Keveset használt gummik és felszerelések. Budapest, VI., Liszt-Ferencz-tér 3. sz.
Telefon 149-62.

FEKETE SÁNDOR.

Hajdan és most. Régi időkben a gonosztevőket és vétke embereket földalatti tömlőcökbe zárták. A 20. század felhőkarcolókban helyezi el. Newyorkban most a világ legnagyobb fogháza épül. A legmodernebb építési típusban és stílusban készül és 14 emelet magas lesz.

Bácskában legdrágább a föld. A minap kiadott a földmívelési miniszter egy füzetet, mely a földárak és hasznobérek helyenkint való változásait ismerteti. A füzet szerint az egész országban Bácsbodrog vármegyében legdrágábbak a földek. Egy katasztrális hold (1600 □-öl) átlagos ára a Bácskában, ha 100 holdnál kisebb tagban adják, veszik, 1884 K, 100-tól 1000 holdig 1661 K, 1000 holdon felül 1431 K. Bácsmegeye után a legdrágább földek Fogarasban vannak, átlag 100 K-val olcsóbb egy hold föld. A bácskai magas árak visszavezethetők egyrészt a föld kiváló termőképességére, másrészt arra a körülményre, hogy a Bácskában nagybirtok alig van és a meglévők egy kissé elszórtan terülnek el a kisebb birtokok között.

A csalán mint gyógyszer. Egy topolyai élelmes polgár napi 2 K napszám mellett 8—10 asszonyt és leányt foglalkoztat a csalánszedéssel. E hó 5-én Kulán is jártak 2 kocsival és mindenütt összegyűjtötték a csalánt. Azt mondták, hogy orvosságnak szedik, amit könnyen el is hihetünk. Belőle jó fürdő készíthető, ha árnyékban szárítjuk, de talán másra is alkalmas. A gyógynövényeket Németországba szállítják.

A Revue Franco-Hongroise májusi száma rendkívül gazdag és változatos tartalommal jelent meg. A legszebb francia irodalmi termékek u. m. Maupassant „Menuet”; Rosny „Après le naufrage”; George Sand „Indiana”; Victor Hugo, Sully Prudhomme, E. Manuel versek, azonkívül érdekes aktuális cikkek, rendkívül elmés apróságok és a legkülönbözőbb hírek gazdagítják a füzetet. Az összes közleményeket a legpontosabb magyar jegyzetek kísérik és így e kiváló francia folyóirat azok számára is hozzáférhetővé válik, akik nem ismerik még tökéletesen a francia nyelvet. Szerkesztők: Jakab D. és Schöntag A. Kiadóhivatal: Budapest, V., Vigadó-utca 1. (Rényi K.) Előfizetési ára egy évre 10 K.

Jótettet nem kell ráerőszakolni

senkire sem, ez őrségi bölcsesség élő korunkban szükséges azonban, hogy a jól, a mely a viiágra nézve átlásos, minduntalan emlegessük Ezért szabad mindeu alkalommal rámutatni, hogy Fay valódi sodenije, a mely Soden község 3. és 18. számú gyógyforrásának hatásos alkotórészeiből készült, a légszervek összes hurutjai, köhögés, rekedtség, elnyálkásodás stb. ellen, nagyszerűen bevált. Egy doboz 1 korona 25 fillérért minde-nyütt kapható.

Felelős szerkesztő: Zanbauer Ágoston.

Laptulajdonos az ujvidéki függelenségi és 48-as pári.

„Club“ cigaretta papir

valódi csak az, melyen az itt látható védjegy van. Minden könyvecske teljes 100 lapot tartalmaz.

: Óvakodjunk az utánzatoktól, :

mert ezek minősége csekély értékű.

Nyomatott a „Gutenberg“ villanyerőre berendezett könyvnyomdájában Ujvidéken.

Gulliver

rendkívül olcsó, mert kaucsukból készült.

Eladó.

Egy sörkészülék, két sörcsap, egy nagy sátor összes mellékletekkel, egy pálinkafőzőkazán hozzá tartozó kelékekkel, továbbá bor és pálinkás hordók különféle nagyságban, nagyobb mennyiségű akácfa, minden használatra, egy 9 öles akácfa már ácsmester által elkészült csak össze állítandó hambár, kukoricagöré eladó. Miután férjem már hosszabb idő óta beteg, azért olcsón kapható. — Bővebbet:

DÁBITS BOZSANA

Boldogasszonyfalva (Gospodince).

Kiszácsi önszegélyző és fogyasztási egyesület mint szövetkezet.

Vagyon. Végeredmény kimutatás. Teher.

Leltári érték	10200 korona	Hitelezők	19600 korona
Követelők	1000 „		
Összesen	11200 „		
Veszteség	8400 „		
	19600 korona		

Kelt Kiszácson, 1900. évi március hó 10-én.

Kiszácsi önszegélyző és fogyasztási egyesület mint szövetkezet.

FELSZÁMOLÓK:

Micsátek Vladimir s. k., Grnya Jano s. k., Bičjar Palo s. k., Ján Jambrich s. k., Sabo Paló s. k., Pixtades Janó s. k., Vozár Mišo s. k.

FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Pavel Macák s. k., Mihál Paló s. k., Filkó Mišo s. k.

A D.M.K.E. ujvidéki osztályától.

Ujvidék, 1914. május havában.

MEGHIVÓ.

az 1914. évi május hó 31-én d. e. 11 órakor az Ujvidéki Magyar Casinó helyiségében tartandó alakuló

rendes közgyűlésre.

melynek tárgysorozata:

1. Jelentések.
2. Mérleg és költségvetés előterjesztése.
3. Elnök-választás.
4. A tisztikar megválasztása.
5. Választmányi tagok megválasztása.
6. Netáni indítványok.

Az alapszabályok szerint, az évi közgyűlés május havának utolsó vasárnapján tartandó. Az ez évi közgyűlés, az alapszabályszerű 5 évi megbízatás lejárván, alakuló közgyűlés lesz. Hazafiui üdvözléssel

AZ ELNÖKSÉG.

Tudomásul.

Van szerencsém a t. c. közönség becses tudomására hozni, hogy, a „Vasuthoz“ címzett vendéglőt (Tisza Kálmán-u. 8.) átvettem, amelyet ujonan átalakítottam és azt f. é. május hó 16-án este

hal paprikással

ünnepélyesen megnyitom, melyre t. cimedet becses családjával együtt ez uton is tisztelettel meghívom.

Izléses étellekről és jó italokról gondoskodva van.

A. t. közönség és jóakaróim becses pártfogását kéri tisztelettel

PLETIKOSZITS ISTVAN

a „Vasuthoz“ címzett vendéglő bérloje.

Ország
képvis
lasztó
a férfi
tartoz
den m
állam
nak, h
márciu
30-ik é
töltött
képeznek
sábban f
akik má
korokban
állandó
van (lega
Ujvidéken
a választ
megkivár
kellékek
kének m
Az ál
hely ke
kivétetr

1) Az
valamely
ság, közs
közalapít
vagy kö
nyilvános
kötelezett
egylet tis

2) bev
vényesen
lásfelekez
los alkalm
lelkésze;

3) nyil
tanintézet
vagy tan

4) egy
más főis
ha állan
zása vag
vagy

5) Az
nészegye

Ezek b
ideig la
vidéken
lesznek.